Euroopa Komisjon

YOUrope FOR Youth

#EUnarrative

NÕUANDED VÄITLEJATELE

Lihtsad lahendused väitluses võitva argumendi ettevalmistamiseks ja ettekandmiseks.

Haridus, noored, sport ja kultuur

EELNEVALT: LEIDKE FAKTID!

> **Uurige oma argumenti**, otsige fakte, tsitaate ja arvulisi näitajaid, mis teie vaatenurka toetaksid.

> Iga teie kaasust toetava tõendusmaterjali kohta proovige leida teine, mis on sellele **vastu**.
> See informatsioon tuleb hiljem ettevalmistuste käigus kasuks.

> **Grupeerige faktid teemadesse**, et uurimises mingisugust korda looma hakata.

EELNEVALT: OTSUSTAGE, MIS ON OLULINE

> Äärake prioriteedid ja otsustage, millised on teie **kolm „põhjapanevat väidet”**.

> **Struktureerige sisu** alguseks, keskosaks ja lõpuks, nii et **argumentide** järjestus oleks loogiline.

> Valmistage ette **silmapaistev lõpuosa**.

> **Alguses** võite harjutamise eesmärgil oma kõne täies mahus välja kirjutada, aga tegeliku väitluse jaoks peaksid olema ettevalmistatud **vihjekaardid**.

- Need on väikesed kaardid/paberilehed (**nt. mugavas A5 või A6 formaadis**), millel on toodud teie kõne lühikeste punktidena. Neid on hea sirvida, kui olete järje kaotanud või närvis. Ärge unustage lehekülgi nummerdada — ainult nii saate alati õige koha üles leida!

> Võite otsustada **kasutada asjakohast, hoolikalt valitud rekvisiiti**, millel oleks täiendav eriline efekt ning mis mõjutaks kuulajaskonda.

EELNEVALT: VAHETAGE POOLI

> **Kaaluge** teise poole argumente, kasutades selleks varem kogutud tõendusmaterjale.

> **Kujutage ette** teisi väiteid, mida vastased võivad tõstatada ja otsige fakte, mis aitavad teil neid oma perspektiivist vaidlustada.

> Mida kasutab teine pool oma kolme **„põhjapaneva väitena”** – kuidas saaks neid vaidlustada?

> **Mõelge** kas ja kuidas võiks selle uurimise tulemused teie enda argumente tugevdada ja teile uusi argumente anda.

> **Täiendage** oma kõnet vastavalt.

EELNEVALT: TEHKE LÜHIDALT

- Kui ületate etteantud ajalimiidi, siis moderaator **katkestab teid**, seega peate harjutama oma kõnet ja selle ajastust.
- **Lugege oma kõnet kõva häälega ette** – kuid **ärge kiirustage** kaelamurdvas tempos, et kõik oma väited antud ajalimiidi piires ette kanda. Väitluse päeval see ei tööta – kuulajaskond ei suudaks teid mõista ja nagunii riskiksite ajalimiidi ületamisega.
- **Jätkake oma kõne kärpimist ja täiustamist**, kuni suudate esitada kõik olulised väited etteantud ajalimiidi piires.
- **Ärge unustage jätta aega ka pausideks**, mida saab rakendada dramaatilise efekti tekitamiseks ning väidete kohalejõudmise kindlustamiseks.
- Ükskõik kui aeglaselt te räägite, **alati on võimalik esitust veelgi aeglustada!**

EELNEVALT: JÄÄGE ISEENDAKS

> **Mõelge oma ettekande stiilile ja toonile:**

- Vaadake teiste kõnelejate esitusi internetist ja otsustage, milline lähenemine teile kõige paremini sobib.
- Kõnelege kire ja energiaga – kui te kõlate igavalt, siis hakkab ka kuulajaskonnal igav.

> **Kehahoid ja kehakeel on samuti olulised:**

- Seiske sirgelt, aga vältige jäika või pingul hoiakut.
- Võite žestikuleerida, ka väidete rõhutamiseks, aga ärge liialdage.
- Kui kasutate rekvisiite, siis pange need pärast kasutamist ära, et te ei mängiks nendega ega juhiks kuulajaskonna tähelepanu nendega mujale.
- Harjutage oma pea küljelt küljele liigutamist – **peaaegu nagu majakas** – et edastada oma väiteid ja leida kontakti kuulajaskonnaga kogu ruumis.

> **Kui olete sisus kindel**, siis proovige esitada kõnet vanematele või sõpradele, et harjuksite kuulajaskonna ees rääkimisega**. Eelnevalt öelge neile**, et soovite tagasisidet nii oma esituse kui kõne sisu kohta.

VÄITLUSE PÄEVAL: OLGE RAHULIK

> **Kandke riideid, milles tunnete end mugavalt** – kuid ärge riietuge liiga vabalt. Te ju soovite, et kuulajaskond kuulaks, mida te räägite, mitte ei keskenduks teie riietusele.

> **Vältige riideid, mis on liiga kitsad** või mis panevad teid higistama – te ju soovite tunda end lahedalt, aga ka kõlada lahedalt ja lahe välja näha.

> **Ärge närige nätsu.**

> **Pidage meeles, et oma vihjekaardid kaasa võtate.**

VÄITLUSE PÄEVAL: TUNNETAGE ÕHKKONDA

- Oluline on **eelnevalt ruumi uurida**.
- Milline on ruumi **akustika?**
- **Kui valjult** te rääkima peate?
- Kas ruumis on **kõnepult** kõnelejatele? **Proovige seal seista** ja tunnetage ruumi.
- **Kui lihtne** on saavutada silmsidet kogu kuulajaskonnaga?
- Kus **te istuma hakkate?** Aga vastased? Kus istub moderaator?
- Uurige moderaatorilt, **millist ajaarvestuse süsteemi** ta kasutada plaanib.

VÄITLUSE AJAL: OLGE RAHULIK

- Kui on **teie kord kõneleda**, siis tõuske püsti, **hingake paar korda aeglaselt sisse ja välja**, naeratage kuulajaskonnale ja mõelge kiirelt läbi, mis on teie kolm põhjapanevat väidet ning hakake rääkima.
- **Kui kaotate järje** rääkimise ajal, siis jääge rahulikuks. **Tehke paus ja hingake**, naeratage kuulajaskonnale ja leidke rahulikult õige koht, kasutades oma vihjekaarte.
- **Pidage meeles**, et te olete seda harjutanud ja teate oma argumente, te peate lihtsalt vabastama end pingest ja kõik tuleb tagasi, sest te olete ju selleks hästi valmistunud.
- Ärge **minge närvi ega ärrituge**, sest see on ju ainult väitlus!

VÄITLUSE AJAL: HOIDKE NEID ENDAGA

> **Leidke ja arendage** kontakti kuulajaskonnaga, kasutades selleks silmsidet. Pidage meeles rakendada **„majakapea”** liigutusi, mida eelnevalt harjutasite, st. liigutada oma pead küljelt küljele, et vaadata kõiki ruumis viibivaid inimesi.

> Esitluse ajal **on keeruline jälgida**, kuidas teil läheb, aga püüdke vaadata, kuidas teie esitlus välja kukub:

- Kas räägite liiga kiiresti?
- Milline on teie kehahoid?
- Kas kõlate kirglikult?
- Kas kuulajaskond jälgib teid või on nende tähelepanu hajunud?

VÄITLUSE AJAL: OLGE RAHULIK

> **Aeglustage!**

- Ka kogenud väitlejad võivad avastada end liiga kiiresti kõnelemas.
- Leidke vahepeal aega, et **hingata, naeratada, mõtteid koguda, oma märkmeid vaadata** ning seejärel aeglaselt uuesti alustada.
- **Kui tempo tundub teile piinavalt aeglane**, siis on see kuulajaskonna jaoks tõenäoliselt just õige tempo.

> Vastaste väidete vaidlustamisel **vältige isiklikke rünnakuid** – vaidlustage argumente, mitte isikuid. Väitluses ei ole midagi isiklikku.

> **Lõbutsege ja nautige!**

PÄRAST: ASTUGE SAMM EDASI

- **Jätkake debatiga**, arutledes kuuldu üle perekonna ja sõpradega.
- **Jätkake** uurimisega.
- **Osalege** teistes debattides – või organiseerige enda oma!
- **Olge aktiivne** – otsige ja osalege sündmustel ja algatustel, nii oma piirkonnas kui ka internetis.